

Strategisch meerjarenbeleidsplan U-Talent 2017 - 2022

Inleiding

Eind 2016 is U-Talent, de nieuwe vorm van het regionale partnerschap voor bèta-onderwijs tussen scholen voor voortgezet onderwijs, de Hogeschool Utrecht en de Universiteit Utrecht geformaliseerd in een langjarige samenwerkingsovereenkomst. Ruim een jaar na de totstandkoming van dit nieuwe partnerschap wil de Stuurgroep haar missie, visie en de strategische doelen voor de komende vijf jaar omschrijven in dit strategisch beleidsplan 2017-2022. Het beleidsplan treedt in werking vanaf augustus 2017 en beoogt de beleidscontouren te schetsen voor de komende vijf cursusjaren tot juli 2022.

Wat vooraf ging

In 2004 werd het Junior College Utrecht (JCU) opgericht tegen de achtergrond van discussies over de toekomst van het bèta-onderwijs in Nederland en het gebrek aan uitdaging voor getalenteerde leerlingen op het vwo. Op het JCU volgden zeer getalenteerde bèta-leerlingen van partnerscholen een intensief tweejarig campusprogramma in 5 en 6 vwo. Ze deden alle bètavakken op de universiteit en volgden verdiepende modules. De leerlingen kwamen twee keer per week naar de universiteit. In 2013 kreeg dit programma een andere opzet in de vorm van de U-Talent Academy¹. Doel was om meer leerlingen te bereiken en – doordat deze leerlingen naast een campusprogramma ook een verdiepend schoolprogramma moesten volgen – ook op scholen de aandacht voor vernieuwend en gedifferentieerd bèta-onderwijs te versterken. Per jaar kunnen nu ongeveer 150 leerlingen instromen in het excellentieprogramma. Met de start van U-Talent werd ook de doelgroep van het gehele programma verbreed naar onderbouw en havo.

In het najaar van 2010 is – in opdracht van het faculteitsbestuur – het JCU geëvalueerd door een externe commissie onder voorzitterschap van professor Chris van Weert. De commissie heeft geconcludeerd dat het JCU grote meerwaarde heeft voor de participerende leerlingen en betrokken scholen, de Universiteit Utrecht en landelijke ontwikkelingen in bètatechniek.

In 2007 werd in Utrecht het Bèta-Steunpunt Utrecht (BEST) opgericht als gemeenschappelijk project van de Universiteit Utrecht (Faculteit Bètawetenschappen) en Hogeschool Utrecht (faculteiten Educatie en Natuur & Techniek). Het Bètasteunpunt ondersteunde bètadocenten uit de regio door het aanbieden van nascholingsactiviteiten. In de eerste periode lag de nadruk op Natuur, Leven & Technologie, later volgden ook wiskunde D en de vernieuwde examenprogramma's voor de bètavakken. Daarnaast verzorgde het bètasteunpunt een aantal masterclasses voor geïnteresseerde leerlingen over actuele onderwerpen uit de universiteit en hogeschool.

Sinds september 2015 zijn het Bètasteunpunt en het voormalige JCU volledig geïntegreerd in een programma onder de naam U-Talent. De JCU-scholen en andere scholen in de regio kregen de mogelijkheid om zich aan te sluiten bij U-Talent. Scholen konden daarbij kiezen tussen twee intensiteiten van samenwerking (ambitie en connectie). Hiermee ontstond een netwerk tussen VO-scholen en HO-instellingen (HU en UU), gericht op het versterken van het totale bèta-onderwijs in de regio. De samenwerking werd in 2016 geformaliseerd in een langjarige samenwerkingsovereenkomst

¹ Voorheen U-Talent Academie

tussen alle partners. De eindverantwoordelijkheid voor het U-Talentprogramma is in deze samenwerkingsovereenkomst belegd bij de Stuurgroep U-Talent. Het Freudenthal Instituut is penvoerder van het samenwerkingsverband.

De huidige situatie

In het schooljaar 2016/2017 bestond het U-Talent netwerk uit de volgende partners:

- Universiteit Utrecht: Faculteit Bètawetenschappen, Faculteit Geowetenschappen
- Hogeschool Utrecht: Faculteit Educatie, Faculteit Natuur en Techniek
- 14 Connectiescholen
- 26 Ambitiescholen

U-Talent organiseert activiteiten voor docenten en leerlingen van partnerscholen. Een deel van deze activiteiten is ook toegankelijk voor niet-partnerscholen (Open programma). In 2016/2017 kwamen in totaal 2233 leerlingen naar de campus in Utrecht. Het docentprogramma van U-Talent werd door 443 docenten, toa's en schoolleiders bezocht.

Missie, Visie en Doelen U-Talent

Missie

De missie van U-Talent is een bijdrage te leveren aan kwalitatief goed bèta- en techniekonderwijs in de regio op zowel het VO als HO, en het realiseren van een goede aansluiting tussen VO en HO. U-Talent doet dit vanuit de overtuiging dat studiesucces in het HO begint in het VO en dat VO-scholen en HO-instellingen een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor een succesvolle leerloopbaan van jongvolwassenen, voor het bieden van de juiste uitdaging aan iedere leerling en voor kwalitatief goed onderwijs in de hele onderwijsketen. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid krijgt vorm in regionale samenwerking tussen VO en HO.

Visie

Voor goed onderwijs zijn docenten de spil. Docenten VO en HO worden gemotiveerd om hun onderwijs tegen het licht te houden en waar mogelijk te verbeteren, als ze aangesproken worden op de inhoud. Binnen U-Talent werken we daarom aan inhoudelijke samenwerking vanuit drie pijlers:

- Professionele ontwikkeling van VO-docenten, HO-docenten en schoolleiders, waar mogelijk in samenwerking met de beroepspraktijk. Denk aan nascholingsactiviteiten, professionele leergemeenschappen (PLG's), contacten tussen VO en HO docenten en netwerkbijeenkomsten voor coördinatoren en docenten.
- Doorlopend leren tussen VO, HO en beroepspraktijk. Voorbeelden hiervan zijn de campusactiviteiten voor onderbouw, de U-Talent Academy en het nieuwe U-Talent College en onze masterclasses.
- Continue vak- en curriculumvernieuwingen in het VO. Bijvoorbeeld het onderhouden en ontwikkelen van NLT modules, de vaksteunpunten en het bijdragen aan de ontwikkeling van het nieuwe curriculum voor informatica.

Doelen

In de samenwerkingsovereenkomst (SO) van U-Talent staan 6 doelen van het partnerschap. Deze doelen zijn samen te vatten in drie hoofddoelen:

- 1) Versterking van het bèta-onderwijs in het voortgezet en hoger onderwijs in de regio Utrecht, waaronder:
 - a. Talentontwikkeling van alle havo en vwo leerlingen in de bètavakken (doelstelling 1 uit de SO);
 - b. Professionalisering van bètadocenten en schoolleiders in VO en van HO bachelor bètadocenten (doelstelling 2 en 4 uit de SO);
 - c. Verhoging van het studiesucces in bèta en techniekstudies (doelstelling 3 uit de SO);
- 2) Valorisatie van (bèta/technische) kennis ontwikkeld aan de Universiteit en Hogeschool (doelstelling 5 uit de SO);
- 3) Ontwikkeling van een duurzaam netwerk van alle regionale partners (doelstelling 6 uit de SO).

Ontwikkelingen binnen het Hoger Onderwijs

Binnen de universiteit zijn de volgende ontwikkelingen van belang voor de nabije toekomst van U-Talent:

- Afstemming en uitbreiding scholennetwerken: De universiteit streeft naar afstemming tussen de verschillende scholennetwerken van de universiteit. Ook uitbreiding van deze netwerken in de richting van alfa- en gammavakken is in dit plan opgenomen. U-Talent wordt gezien als een leidend voorbeeld².
- De universiteit heeft een nieuw strategisch plan, met daarin onder andere aandacht voor: interdisciplinariteit, brede vorming, versterking van de honoursprogramma's, diversiteit, een leven lang leren, waardering voor onderwijs&docentschap en maatschappelijke impact.

Binnen de hogeschool zijn de volgende ontwikkelingen van belang voor de nabije toekomst van U-Talent:

- De hogeschool heeft in het cursusjaar 2016/2017 te maken gehad met een reorganisatie, waarbij de faculteiten als organisatielaag verdwenen zijn. Dit betekent dat U-Talent nu op instituutsniveau zal moeten samenwerken. Het gaat om het Instituut Archimedes (voormalige faculteit Educatie) en de instituten Engineering & Design, Gebouwde Omgeving, Life Sciences & Chemistry en Information & Communication Technology (voormalige faculteit Natuur & Techniek).
- De hogeschool streeft naar verbreding van het U-Talentprogramma om de relatie met het havo verder te versterken.

Maatschappelijke ontwikkelingen

In de maatschappij doen zich ook diverse ontwikkelingen voor, die relevant zijn voor de nabije toekomst van U-Talent: Terwijl de maatschappelijke belangstelling voor talent en bèta blijft bestaan, ontstaan daarnaast nieuwe relevante aandachtsgebieden. Met name de aandacht voor diversiteit en gelijke kansen groeit. Ook de aandacht voor talen-onderwijs lijkt toe te nemen. Daarnaast is het lerarentekort een blijvend voor U-Talent relevant zorgpunt dat op maatschappelijke belangstelling kan rekenen.

² Dit wordt beschouwd als een positieve ontwikkeling, met een aantal aandachtspunten, zoals de zelfstandigheid van het U-Talent (bèta) programma en de verdeling van de beschikbare universitaire financiën.

Strategische doelstellingen 2017 - 2022

Om te werken aan de algemene doelen van het U-Talent programma draait het in de komende vijf jaar om drie speerpunten of hoofddoelstellingen:

- 1) *Verbreding* van het programma
- 2) *Verduurzaming* van het netwerk
- 3) *Kwaliteitsborging* van het programma

Deze drie speerpunten worden hieronder toegelicht en uitgewerkt. Bij ieder speerpunt wordt eerst beschreven vanuit welke achtergrond het speerpunt voor U-Talent relevant is. Daarna wordt ieder speerpunt geconcretiseerd in een aantal doelstellingen voor de komende vijf jaar.

Verbreding van het programma

Achtergrond

De eerste hoofddoelstelling van U-Talent betreft het versterken van het bèta-onderwijs in zowel het voortgezet als het hoger onderwijs. Het gaat daarbij (cf. de eerste doelstelling uit de samenwerkingsovereenkomst) om talentontwikkeling op het gebied van bèta voor **alle** havo- en vwo-leerlingen. Daarnaast gaat het om het professionaliseren van zowel VO- als **HO-bachelordocenten** en om het verwezenlijken van een goede **aansluiting** tussen VO en HO.

Het huidige programma doet nog geen recht aan de volle omvang van dit doel. De aandacht gaat nog vooral uit naar het voortgezet onderwijs en daarbij ligt het zwaartepunt in het vwo. Ook richten we ons nog niet op talentontwikkeling voor alle leerlingen, het zwaartepunt ligt ook hier bij het vwo en bij de meest getalenteerde leerlingen. Ten slotte is binnen het programma nog weinig gerichte aandacht voor professionalisering van HO-bachelordocenten en voor doorstroming en studiesucces.

Daarnaast vragen de eerder genoemde maatschappelijke ontwikkelingen om nieuwe aandachtsgebieden, te weten:

- het bereiken van een diversere groep leerlingen met als doel het stimuleren van verborgen talenten
- het bijdragen aan een vergroting van de instroom van nieuwe bètadocenten (stimuleren van instroom in de lerarenopleiding en stimuleren van studenten in de lerarenopleiding om te kiezen voor een loopbaan in het onderwijs)
- het stimuleren van de start van soortgelijke programma's voor alfa- en gammavakken

Doelstellingen

Binnen het speerpunt *verbreding* formuleren we voor de komende jaren de volgende doelstellingen:

1. Het U-Talentprogramma bereikt een brede groep leerlingen, in termen van schoolprestaties, sociale & culturele achtergrond en schoolniveau;
2. Binnen het U-Talent programma worden activiteiten ontwikkeld en aangeboden die gericht zijn op professionalisering van HO bachelor bètadocenten met betrekking tot ontwikkelingen op het VO;
3. Binnen het U-Talent programma is aandacht voor het verbeteren van de doorstroming van VO naar HO en het studiesucces in de bachelor;

4. Voor getalenteerde leerlingen is er sprake van een doorlopende leerlijn vanuit het U-Talentprogramma naar de honours-programma's aan de universiteit en hogeschool en naar het UCU;
5. Binnen het U-Talent programma worden activiteiten ontwikkeld en aangeboden die bijdragen aan de instroom in de bèta-lerarenopleiding en aan de uitstroom van deze lerarenopleidingen naar de onderwijspraktijk;
6. Naast het U-Talent programma voor bèta zijn er ook U-Talent programma's voor alfa en gamma. Het penvoerderschap blijft bij het Freudenthal Instituut.

Duurzaamheid van het U-Talent netwerk

Achtergrond

Het ontwikkelen en onderhouden van een duurzaam netwerk tussen de partners is een van de hoofddoelstellingen van U-Talent. Daarbij streeft U-Talent ernaar om uit te groeien tot een landelijk voorbeeld van een zeer goed lopend VO-HO netwerk. Concreet betekent dit een versterking en uitbreiding van het U-Talent netwerk.

Versterking: van spakenwiel naar spinnenweb

Het huidige U-Talent netwerk kenmerkt zich door veel bilaterale contacten tussen de individuele VO-scholen en de HO-instellingen. Het betreft ook vooral contacten tussen de coördinatoren van de scholen en de U-Talent staf in Utrecht. Een duurzaam netwerk betekent daarnaast ook onderlinge contacten tussen de VO-scholen, waarin kennisdeling en uitwisseling kan plaatsvinden en waarin ook contacten ontstaan tussen coördinatoren onderling of tussen bijvoorbeeld docenten VO en docenten HO. Van een 'spakenwiel' naar een 'spinnenweb' moet het streven voor de komende jaren zijn. Essentieel voor een goed lopend duurzaam netwerk is ook dat de communicatie en logistiek binnen het netwerk soepel verloopt. Doordat U-Talent de laatste jaren gegroeid is, zowel in aantal partners als in aanbod, is de communicatie niet altijd zoals we zouden willen. Ook dit is dus een aandachtspunt voor de komende tijd.

Uitbreiding: scholen, HO-partners en bedrijven

Om als volwaardig regionaal netwerk te fungeren, is het belangrijk dat zoveel mogelijk scholen uit de regio aangesloten zijn bij U-Talent, dan wel – in het open programma – regelmatige afnemers zijn van activiteiten bij U-Talent. Bij de start van U-Talent zijn als streefgetallen 30 ambitie, 30 connectie en 30 open scholen genoemd. Voor ambitie zal 30 scholen voorlopig inderdaad het maximum zijn, er kunnen dan gemiddeld 5 leerlingen per school toegelaten worden tot de U-Talent Academy. In het connectieprogramma zit nog groei, belangrijkste voorwaarde daarbij is de eerder genoemde communicatie en logistiek. Bij verdere uitbreiding van het connectienetwerk is het waarschijnlijk ook nodig om de personele bezetting die zich met de activiteiten voor connectie bezighoudt verder uit te breiden. Ook meer deelname in het open programma zal consequenties hebben voor de personele bezetting.

Doelstellingen

Binnen het speerpunt duurzaamheid van het U-Talent netwerk formuleren we voor de komende jaren de volgende doelstellingen:

7. Het U-Talent netwerk kenmerkt zich door sterke verbindingen tussen de partners, onderlinge betrokkenheid en eigenaarschap;

8. Binnen het U-Talent netwerk wordt op een efficiënte, effectieve en betrokken wijze gecommuniceerd tussen de verschillende partners;
9. De externe communicatie van U-Talent is effectief en leidt tot een grotere deelname aan het Open programma;
10. Het U-Talent netwerk breidt zich uit ten opzichte van de situatie in 2016 met nieuwe partners uit VO, HO, onderzoeksinstituten en bedrijfsleven;
11. U-Talent is financieel gezond.

Kwaliteitsborging van het U-Talent programma

Achtergrond

Doorlopende aandacht voor de kwaliteit van het programma is essentieel voor het bereiken van de doelen van U-Talent. De kwaliteit wordt op dit moment geborgd via de organisatiestructuur, waarin alle partijen invloed kunnen uitoefenen en verantwoordelijkheid dragen. Op het niveau van de diverse activiteiten (docenten- en leerlingenactiviteiten) worden frequente evaluaties uitgevoerd. De mate waarin deze evaluaties tot verbeteringen leiden is wisselend. Soms worden evaluaties wel uitgevoerd, maar ontbreekt de mankracht om de resultaten te verwerken en verbeterpunten te formuleren. Monitoring van het gehele programma, waaronder evaluatie van de mate waarin de gestelde doelen bereikt worden, vindt op dit moment nog niet structureel plaats.

Doelstellingen:

12. U-Talent ontwikkelt en volgt een interne evaluatiecyclus, waarin zowel aandacht is voor klanttevredenheid als voor effectrapportage;
13. De opbrengsten en resultaten van het U-Talentprogramma voor de deelnemers worden zichtbaar gemaakt aan het netwerk en aan geïnteresseerden buiten het netwerk;
14. Naast de interne evaluatie wordt op vastgestelde tijden een externe evaluatie uitgevoerd
15. U-Talent onderhoudt bilaterale contacten met andere VO-HO netwerken en neemt deel aan peer review activiteiten van de landelijke steunpuntenraad.

Uitwerking strategische doelstellingen

De geformuleerde strategische doelstellingen worden uitgewerkt in jaarlijks vast te stellen jaarplannen en verantwoord d.m.v. jaarverslagen.

Per hoofddoelstelling zijn in deze paragraaf activiteiten en aandachtspunten opgenomen, die in deze jaarplannen meegenomen zouden kunnen worden.

Verbreding van het programma

- *Via het BSA programma werken aan het vergroten van de diversiteit van de U-Talent deelnemers.*
- *Contacten leggen met UCU en de bèta-honoursprogramma's om toe te werken naar een doorlopende leerlijn voor getalenteerde bèta's.*
- *Verbreding van aanbod, bijv. door U-Talent College, eerstejaarsvakken voor vwo-leerlingen, PWS-ondersteuning, U-Talent Lab, blended learning, maar ook door uitbreiding van bestaande activiteiten (o.a. masterclasses).*
- *Onderzoek naar doorstroming en studiesucces van UTA-leerlingen.*

- *Werken aan vergroten deelname leerlingen en docenten in U-Talent programma's, zowel bij partnerscholen als open inschrijvingen, o.a. door meer PR ook buiten de partnerscholen. Hiertoe starten met analyse van oorzaken voor achterblijvende deelname op diverse scholen.*

Duurzaamheid van het netwerk

- *Actief zoeken naar meer partners, overwegen van verschillende vormen van partnerschap (full partner = in cash en in kind; associate partner = alleen in kind) Met name aanhaken onderzoeksinstellingen en bedrijven.*
- *Een webbased communicatie tool voor communicatie tussen U-Talent en coördinatoren.*
- *Goede website en PR-activiteiten, samenwerking met communicatie bij UU en HU.*
- *Terugdringen no show bij docentactiviteiten.*
- *Actief werken aan eigenaarschap van U-Talent bij verschillende onderdelen binnen de UU en de HU, o.a. door meer communicatie met verschillende stakeholders.*
- *Meer aandacht voor de relatie tussen didactisch onderzoek (FI/IA) en U-Talent.*
- *Aanvragen subsidies voor aanvullende activiteiten.*
- *Nieuwe vorm van coördinatorenoverleggen – meer inhoud en netwerken.*
- *Aandacht voor rol van alumni in U-Talent.*

Kwaliteitsborging van het programma

- *Opstellen van een evaluatieplan, gebaseerd op de PDCA-cyclus: aandacht voor wat geëvalueerd moet worden, hoe vaak, op welke wijze en wat met de resultaten gedaan moet worden.*
- *Onderzoek naar verschillende aspecten van het U-Talent door bijv. masterstudenten, daarbij ook aandacht voor specifieke doelen van partners (school-specifieke doelen, doelen van departementen).*
- *Verbeteren van schoolprogramma's op scholen waar de beoordeling laag is.*
- *Aandacht voor aansluiting VO-HO en voor doorstroming binnen HO (bijv. onderzoek naar studiesucces van de UTA leerlingen in het HO).*
- *Aandacht voor stimuleren van positieve effecten deelname aan U-Talent activiteiten: registratie in lerarenregister bij docentactiviteiten; effecten op instroom, matching en decentrale selectie bij leerlingactiviteiten.*